ÇALIŞMA KÂĞIDI

10. Sınıf · Türk Dili ve Edebiyatı · 5. Hafta

Ad Soyad: _____
Sınıf / No: _____
Tarih: _____

Konuşma Süreci: Bir Şiir Dinletisi Hazırlayıp Sunabilme ve Süreci Değerlendirme

Sözün ezgisini ve ahengini yansıtacak şekilde bir şiir dinletisi hazırlayıp sunar. · Şiir dinletisi sürecini içerik, ses kullanımı, beden dili ve zaman yönetimi ölçütleriyle değerlendirir. · Öz değerlendirme ve akran değerlendirmesi araçlarıyla sunum becerilerine yapıcı dönütler üretir.

HATIRLAYALIM

- Şiirin topluluk önünde ahenkli biçimde yüksek sesle okunması sanatına inşat; tematik sahne sunumuna şiir dinletisi denir.
- Dinleti hazırlık süreci; tema belirleme, şiir seçimi, görev dağılımı, sunuş metni (akış senaryosu), fon müziği/görsel seçimi ve provadan oluşur.
- Şiir okumada vurgu, tonlama, duraklama, nefes kontrolü ve doğal beden dili esastır; fon müziği asla şiirin önüne geçmemelidir.

1 EŞLEŞTİRME

Şiir dinletisi ve konuşma sanatıyla ilgili temel kavramları açıklamalarıyla eşleştiriniz.

ŞİİR OKUMA (İNŞAT) TEMEL UNSURLARI

Vurgu	Tonlama	Duraklama	Beden Dili
Anlamlı hece baskısı	Duyguya göre ses perdesi	Bilinçli nefes ve es	Doğal jest ve göz teması

☐ 1. İnşat (Şiir Okuma Sanatı)	**a)** Anlamı güçlendirmek ve nefes almak için dize içinde/sonunda verilen bilinçli ara
☐ 2. Tonlama	**b)** Şiirler arasındaki geçişleri sağlayan ve dinletinin bütünlüğünü kuran metin
☐ 3. Duraklama (Durak)	**c)** Şiirdeki duygu değişimlerini yansıtmak için ses perdesinin yükseltilip alçaltılması
☐ 4. Akış Senaryosu (Sunuş Metni)	**d)** Şiirin duygu ve ahengini yansıtarak topluluk önünde etkili seslendirilmesi

2 SIRALAMA

Bir şiir dinletisini planlamadan sunum sonu değerlendirmeye kadar geçen aşamaları sıraya diziniz.

ŞİİR DİNLETİSİ SÜREÇ ADIMLARI

1. Tema & Şiir	2. Senaryo & Ses	3. Prova	4. Sunum & Dönüt
Seçki hazırlığı	Geçiş ve fon müziği	Sahne ve teknik uyum	Dinleti ve değerlendirme

☐ Sahne düzeninde ses, vurgu, tonlama ve teknik geçiş provalarını gerçekleştirme
☐ Görev dağılımı yaparak şiirler arası geçişi sağlayan sunuş metnini ve fon müziklerini hazırlama
☐ Dinletinin ortak temasını belirleyip temaya uygun şiirleri seçme
☐ Dinletiyi dinleyici önünde sunma ve ardından öz/akran değerlendirmesi yapma

3 ÇOKTAN SEÇMELİ

Bir şiir dinletisi hazırlığında 'tema ve amaç belirlendikten' hemen sonra yapılması gereken en uygun adım hangisidir?

DİNLETİ HAZIRLIĞINDA İLK İKİ AŞAMA

1. Tema ve Amaç Belirleme	2. Şiir Seçkisi Oluşturma
Örn: Vatan sevgisi, Doğa, Dostluk	Temaya ve ahenge uygun şiirler
Hedef kitle ve süre planlaması	Edebî değeri yüksek metin seçimi

(A) Belirlenen temaya ve hedef kitleye uygun şiir seçkisini oluşturmak
(B) Dinleti bittikten sonra öz değerlendirme formunu doldurmak
(C) Sahneye çıkıp prova yapmadan doğaçlama şiir okumaya başlamak
(D) Fon müziğinin sesini konuşmacının sesini bastıracak kadar açmak

4 KISA CEVAP

Şiir dinletisinde kullanılan fon müziği ve görsel arka planın temel ölçütü ne olmalıdır?

ÇOK MODLU UNSURLARIN DOĞRU KULLANIMI

Doğru Uygulama	Hatalı Uygulama
Hafif enstrümantal fon müziği	Sesi bastıran sözlü/yüksek müzik
Şiirin atmosferini destekleyen görsel	Dikkat dağıtan karmaşık slaytlar

5 TABLOYU TAMAMLA

Şiir dinletisi değerlendirme ölçütleri tablosundaki boşlukları tamamlayınız.

Değerlendirme Boyutu	Gözlenen Ölçüt	Hatalı Davranış Örneği
Ses ve Diksiyon		Kelimeleri yutarak monoton okuma
Beden Dili	Doğal duruş ve göz teması	
Çok Modlu Destek		Sözleri bastıran gürültülü müzik
Süre Yönetimi	Planlanan akış süresine uyma	

6 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Şiir dinletisi sunumu ve beden dili ilkeleriyle ilgili ifadeleri Doğru/Yanlış olarak belirleyiniz.

SAHNEDE SÖZSÜZ İLETİŞİM VE DURUŞ

Sahne Duruşu	Göz Teması	Jest ve Mimik
Dik ve öz güvenli	Salonu eşit tarama	Duyguyla uyumlu
Kürsüye kapanmama	Kâğıda gömülmeme	Abartıdan uzak

	D	Y
Şiir okurken dinleyicinin tamamını kapsayan dengeli bir göz teması kurulmalıdır.	☐	☐
Etkili bir şiir sunumu için baştan sona aynı ses tonuyla ve tekdüze okuma yapılmalıdır.	☐	☐
Abartılı ve yapay el-kol hareketlerinden kaçınılarak doğal jest ve mimikler kullanılmalıdır.	☐	☐
Akran değerlendirmesinde amaç arkadaşımızın kişiliğini kırıcı biçimde eleştirmektir.	☐	☐

7 BOŞLUK DOLDURMA

Cümlelerdeki boşlukları uygun kavramlarla tamamlayınız.

öz · akran · vurgu · ulama

1. Konuşmacının kendi sunum performansını güçlü ve gelişime açık yönleriyle incelemesine _____ değerlendirme denir.
2. Ünsüzle biten bir kelimeden sonra ünlüyle başlayan kelimeyi bitişik gibi okumaya _____ denir.
3. Bir kelimenin veya hecenin diğerlerine göre daha baskılı söylenmesine _____ adı verilir.

8 EŞLEŞTİRME

Şiir dinletisi hazırlık ekibindeki görevleri sorumluluklarıyla eşleştiriniz.

DİNLETİ EKİBİ GÖREV DAĞILIMI

Okuyucular	Sunucu	Ses Sorumlusu	Sahne Sorumlusu
Şiirleri seslendirme	Geçiş metinlerini okuma	Fon müziği kontrolü	Işık ve görsel akış

☐ 1. Şiir Okuyucuları (İnşat Ekibi)

☐ 2. Sunucu / Anlatıcı

☐ 3. Ses ve Müzik Sorumlusu

☐ 4. Görsel ve Sahne Sorumlusu

a) Sahne ışığını, dekoru ve arka plan görsellerini temaya göre düzenleme

b) Şiirin duygusuna uygun fon müziklerini doğru ses düzeyinde yönetme

c) Şiirler arasındaki geçiş metinlerini okuyarak akışı bağlama

d) Şiirleri vurgu, tonlama ve beden diliyle sahnede seslendirme

9 ÇOKTAN SEÇMELİ

Epik (kahramanlık) temalı bir şiiri fısıltı tonuyla, lirik bir ayrılık şiirini ise marş okur gibi sert sesle okuyan bir öğrenci hangi hatayı yapmıştır?

ŞİİR TÜRÜNE GÖRE TONLAMA UYUMU

Epik / Kahramanlık Şiiri	Lirik / Özlem Şiiri
Gür, coşkulu ve kararlı ses tonu	Yumuşak, içten ve duygusal ton
Vurgulu ve ritmik söyleyiş	Duraklamalarla derinleşen ahenk

A) Ses tonunu ve şiddetini şiirin duygu atmosferine uyduramamıştır.

B) Şiirlerin şairlerini sunuş metninde kronolojik sıralamamıştır.

C) Sahne arkasındaki projeksiyon perdesini zamanında açmamıştır.

D) Akran değerlendirme formundaki soruları eksik cevaplamıştır.

10 ÇOKTAN SEÇMELİ

Akran değerlendirmesi yapılırken aşağıdaki geri bildirim ifadelerinden hangisi yapıcı ve doğru bir üslup taşır?

A) Tonlaman harikaydı; göz temasını da artırırsan çok daha etkili olur.

B) Sahnedeki duruşun çok kötüydü, bir daha asla şiir okumamalısın.

C) Hiçbir hatan yoktu, prova yapmana hiç gerek olmadığını kanıtladın.

D) Seçtiğin şair çok eski olduğu için dinletiyi hiç dinlemedim.

11 ŞİFRELİ KELİME

İpuçlarından yararlanarak kavramları yazınız ve şiir okuma sanatının geleneksel adını veren şifre kelimeyi bulunuz.

Duygu ve düşünceleri imge ve ahenkle anlatan edebî tür ☐☐☐☐

Şiir okurken sesin kesilmemesi için diyaframdan kontrol edilen soluk ☐☐☐☐☐

Şiiri yazan sanatçı, ozan ☐☐☐☐

Dizelerdeki ses benzerliği, ölçü ve vurguyla sağlanan uyum ☐☐☐☐☐

Bir şiir dinletisinin etrafında kurgulandığı ana duygu veya öz ☐☐☐☐

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:

_____

12 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Bir şiiri sessizce kâğıttan okumak ile iyi hazırlanmış bir şiir dinletisinde dinlemek arasında duygu aktarımı bakımından nasıl bir fark vardır?

ÖZ VE AKRAN DEĞERLENDİRMESİ KÜLTÜRÜ

Öz Değerlendirme	Akran Değerlendirmesi
Kendi ses, heyecan ve süre analizi	Arkadaşa yapıcı ve somut dönüt
Öz farkındalık geliştirme	Birlikte öğrenme ve gelişme

derskutusu.com · © Ders Kutusu · Tüm hakları saklıdır.